

Toelichting op trendbreuk in tijdreeks jeugdzorgcijfers

29 oktober 2021

Met ingang van de publicatie (op 29 oktober 2021) van de definitieve cijfers over 2020 en de voorlopige cijfers over het 1^e halfjaar van 2021 zijn twee veranderingen doorgevoerd, die leiden tot een trendbreuk in de cijfers.

De grootste verandering betreft een forse toename in 2021 van de berichtgeverspopulatie van jeugdhulpaanbieders. Hierdoor zijn de uitkomsten over jeugdhulp over de jaren 2021 en later niet goed te vergelijken met de uitkomsten over de jaren 2015 t/m 2020.

Daarnaast is er een kleine verandering doorgevoerd in de berekenwijze van de definitieve cijfers over jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit leidt tot een zeer beperkte trendbreuk tussen de jaren tot en met 2019 en de jaren vanaf 2020.

1. Uitbreiding berichtgeverspopulatie jeugdhulp in 2021.

Voor de halfjaarlijkse gegevensuitvraag bij alle jeugdhulpaanbieders hanteert het CBS een eigen lijst met jeugdhulpaanbieders in Nederland. Er kwamen signalen dat deze lijst niet volledig was. Het CBS heeft daarom in het voorjaar van 2021 de lijst zo volledig mogelijk gemaakt door gebruik te maken van informatie van alle gemeenten over de aanbieders die iJW-berichten hebben verstuurd in 2019 of 2020. Dit heeft ertoe geleid dat een substantieel aantal jeugdhulpaanbieders voor het eerst jeugdhulpgegevens heeft aangeleverd bij het CBS over het 1^e halfjaar van 2021, maar niet over voorgaande verslagperiodes. Hierdoor zijn de uitkomsten over 2021 niet goed te vergelijken met de uitkomsten over eerdere jaren omdat de cliënten van deze nieuwe groep berichtgevers ontbreken in de cijfers over de eerdere jaren.

Deze toename van het aantal berichtgevers is verantwoordelijk voor een toename van ruim 22 duizend jongeren met jeugdhulp in natura in het 1^e halfjaar van 2021, dit is 6,2 procent van het totaal aantal jongeren met jeugdhulp in natura in deze periode. Meer details zijn te vinden in tabellen 1a en 1b in de bijlage. De toename van het aantal jongeren met jeugdhulp is het grootst bij ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder. Relatief gezien is de toename het grootste bij gezinsgerichte jeugdhulp met verblijf.

Deze trendbreuk vertroebeld het zicht op de reële ontwikkeling tussen het 1e halfjaar 2020 en het 1e halfjaar 2021. Deze reële ontwikkeling is bepaald door de cliënten en zorgtrajecten van de groep met nieuwe berichtgevers niet mee te tellen in de uitkomsten over het 1e halfjaar 2021. Omdat de uitkomsten over het 1e halfjaar 2021 nog voorlopig zijn én de definitieve uitkomsten doorgaans hoger zijn dan de voorlopige uitkomsten, worden de voorlopige uitkomsten over het 1e halfjaar 2020 vergeleken met de voorlopige uitkomsten over het 1e halfjaar 2020 zoals die op 30 oktober 2020 zijn gepubliceerd. Het aantal jongeren met jeugdhulp in natura stijgt van 337.695 in de voorlopige cijfers over het 1^e halfjaar van 2020 naar 339.315 in de voorlopige cijfers over het 1^e halfjaar van 2021. Dit is een stijging van 0,5 procent. Meer details zijn te vinden in tabel 2 in de bijlage.

2. Berekenwijze definitieve cijfers

Op het moment dat de definitieve cijfers over een kalenderjaar worden gepubliceerd, beschikt het CBS ook al over de respons over het daarop volgende 1^e halfjaar. Die respons bevat soms ook nieuwe of actuelere informatie over het voorgaande kalenderjaar. Bij het vaststellen van de definitieve cijfers over een kalenderjaar, wordt voortaan rekening gehouden met deze nieuwe of actuelere informatie over dat kalenderjaar. Dit geeft een accurater beeld van de verleende zorg in het betreffende jaar. Het gaat bijvoorbeeld om trajecten die voor het eerst werden aangeleverd over het 1^e halfjaar van 2021, maar met een begindatum vóór 1 januari 2021. Deze trajecten worden alsnog toegevoegd aan de respons over 2020¹.

Ook kan het gaan om trajecten die in 2020 zonder einddatum zijn aangeleverd, maar die desondanks niet meer voorkomen in de respons over het 1e halfjaar 2021. Deze trajecten zullen in de praktijk wél in 2020 zijn beëindigd en worden daarom alsnog voorzien van een einddatum in 2020. De reden van beëindiging van deze trajecten wordt daarbij ingeschat op basis van de verhouding tussen de verschillende redenen van beëindiging van trajecten waarvan deze reden wél bekend is². Deze wijziging in de berekenwijze is doorgevoerd voor zowel jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Het gevolg van deze methodewijziging is in kaart gebracht voor de definitieve cijfers over 2019. Het aantal unieke jongeren met jeugdzorg in 2019 stijgt door de methodewijziging van 443.585 naar 450.300, een stijging van 1,5 procent. Meer details zijn verderop te vinden in tabel 3 in de bijlage. De stijging is het grootst bij jeugdhulp door het wijkteam (5,5 procent), gevolgd door jeugdhulp met verblijf overig (4,4 procent).

De reële ontwikkeling van 2019 op 2020 is bepaald door de definitieve cijfers van beide jaren met de vernieuwde berekenwijze vast te stellen. Het aantal jongeren met jeugdzorg daalt in dat geval van 450.300 in 2019 naar 435.760 in 2020, een daling van 3,2 procent. Meer details zijn te vinden in tabel 4 in de bijlage. Het aantal jongeren met jeugdhulp in natura daalt met 3,5 procent, het aantal jongeren met jeugdbescherming met 0,1 procent en het aantal jongeren met jeugdreclassering met 7,2 procent.

---

¹ Met uitzondering van trajecten van de nieuwe groep berichtgevers die pas voor het eerst hebben aangeleverd over het 1^e halfjaar van 2021.

² Het percentage jeugdhulptrajecten waarvan de reden van beëindiging ontbreekt, stijgt door de methodewijziging van minder dan 2% naar ruim 17%

Bijlagen

Tabel 1a. Effect van de toename van het aantal berichtgevers op het aantal unieke jongeren.

Hulpvorm	Aantal unieke jongeren 1e halfjaar 2021*			
	Totaal	waarvan al bekend bij oude berichtgevers	waarvan alleen bekend bij nieuwe berichtgevers	Aandeel nieuw (%)
Totaal jeugdzorg	379.620	358.565	21.055	5,5%
Totaal jeugdhulp	367.790	345.565	22.225	6,0%
Jeugdhulp PGB	15.705	15.705	-	0,0%
Totaal jeugdhulp in natura	361.790	339.315	22.475	6,2%
Totaal jeugdhulp zonder verblijf	342.085	319.885	22.200	6,5%
Jeugdhulp door het wijkteam	61.450	60.585	865	1,4%
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	242.215	222.650	19.565	8,1%
Daghulp op locatie aanbieder	25.710	24.085	1.625	6,3%
Jeugdhulp in netwerk jongere	71.045	65.305	5.740	8,1%
Totaal jeugdhulp met verblijf	37.515	35.415	2.100	5,6%
Pleegzorg	19.580	18.995	585	3,0%
Gezinsgericht	5.045	4.285	760	15,1%
Gesloten plaatsing	1.340	1.340	-	0,0%
Jeugdhulp met verblijf overig	13.995	13.010	985	7,0%
Totaal jeugdbescherming	37.365	37.365	-	0,0%
Ondertoezichtstelling	27.170	27.170	-	0,0%
Voogdij	10.745	10.745	-	0,0%
Totaal jeugdreclassering	6.735	6.735	-	0,0%

Tabel 1b. Effect van de toename van het aantal berichtgevers op het aantal trajecten.

Hulpvorm	Aantal trajecten 1e halfjaar 2021*			
	Totaal	waarvan bij oude berichtgevers	waarvan bij nieuwe berichtgevers	Aandeel nieuw (%)
Totaal jeugdzorg	.	.	.	.
Totaal jeugdhulp	.	.	.	.
Jeugdhulp PGB	.	.	.	.
Totaal jeugdhulp in natura	476.405	439.715	36.690	7,7%
Totaal jeugdhulp zonder verblijf	434.630	400.435	34.195	7,9%
Jeugdhulp door het wijkteam	62.190	61.225	965	1,6%
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	270.055	245.130	24.925	9,2%
Daghulp op locatie aanbieder	26.900	25.130	1.770	6,6%
Jeugdhulp in netwerk jongere	75.485	68.950	6.535	8,7%
Totaal jeugdhulp met verblijf	41.775	39.280	2.495	6,0%
Pleegzorg	20.075	19.475	600	3,0%
Gezinsgericht	5.145	4.350	795	15,5%
Gesloten plaatsing	1.475	1.475	-	0,0%
Jeugdhulp met verblijf overig	15.075	13.980	1.095	7,3%
Totaal jeugdbescherming	38.765	38.765	-	0,0%
Ondertoezichtstelling	27.940	27.940	-	0,0%
Voogdij	10.825	10.825	-	0,0%
Totaal jeugdreclassering	8.265	8.265	-	0,0%

Tabel 2. Reële ontwikkeling jeugdzorg tussen 1e halfjaar 2020 en 1e halfjaar 2021.

Hulpvorm	Aantal unieke jongeren			Aantal trajecten		
	2020H1*	2021H1* excl nieuw	Ontwikkeling (%)	2020H1*	2021H1* excl nieuw	Ontwikkeling (%)
Totaal jeugdzorg	356.475	358.565	0,6%	.	.	.
Totaal jeugdhulp	343.510	345.565	0,6%	.	.	.
Jeugdhulp PGB	15.060	15.705	4,3%	.	.	.
Totaal jeugdhulp in natura	337.695	339.315	0,5%	437.430	439.710	0,5%
Totaal jeugdhulp zonder verblijf	317.880	319.885	0,6%	397.070	400.435	0,8%
Jeugdhulp door het wijkteam	63.490	60.585	-4,6%	64.155	61.225	-4,6%
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	222.295	222.650	0,2%	244.440	245.130	0,3%
Daghulp op locatie aanbieder	22.800	24.085	5,6%	23.870	25.130	5,3%
Jeugdhulp in netwerk jongere	61.325	65.305	6,5%	64.600	68.950	6,7%
Totaal jeugdhulp met verblijf	36.205	35.415	-2,2%	40.360	39.275	-2,7%
Pleegzorg	18.915	18.995	0,4%	19.430	19.475	0,2%
Gezinsgericht	4.220	4.285	1,5%	4.285	4.350	1,5%
Gesloten plaatsing	1.400	1.335	-4,6%	1.565	1.470	-6,1%
Jeugdhulp met verblijf overig	14.130	13.010	-7,9%	15.085	13.980	-7,3%
Totaal jeugdbescherming	36.840	37.365	1,4%	38.265	38.765	1,3%
Ondertoezichtstelling	26.395	27.170	2,9%	27.295	27.940	2,4%
Voogdij	10.890	10.745	-1,3%	10.970	10.825	-1,3%
Jeugdreclassering	7.255	6.735	-7,2%	8.380	8.265	-1,4%

Tabel 3. Effect van verandering van berekenwijze definitieve cijfers.

Hulpvorm	Aantal unieke jongeren 2019			Aantal trajecten 2019		
	Voor aanpassing	Na aanpassing	Verschil (%)	Voor aanpassing	Na aanpassing	Verschil (%)
Totaal jeugdzorg	443.585	450.300	1,5%	.	.	.
Totaal jeugdhulp	430.990	438.010	1,6%	.	.	.
Jeugdhulp PGB	20.245	20.245	0,0%	.	.	.
Totaal jeugdhulp in natura	424.665	431.835	1,7%	592.860	611.720	3,2%
Totaal jeugdhulp zonder verblijf	405.710	412.910	1,8%	540.430	557.605	3,2%
Jeugdhulp door het wijkteam	84.205	88.865	5,5%	86.850	92.095	6,0%
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	291.510	296.105	1,6%	336.260	345.280	2,7%
Daghulp op locatie aanbieder	29.000	29.865	3,0%	30.950	32.185	4,0%
Jeugdhulp in netwerk jongere	79.805	80.875	1,3%	86.365	88.045	1,9%
Totaal jeugdhulp met verblijf	43.345	44.205	2,0%	52.430	54.115	3,2%
Pleegzorg	21.525	21.780	1,2%	22.585	22.975	1,7%
Gezinsgericht	5.545	5.730	3,3%	5.740	5.950	3,7%
Gesloten plaatsing	2.550	2.580	1,2%	3.110	3.185	2,4%
Jeugdhulp met verblijf overig	18.350	19.165	4,4%	20.990	22.005	4,8%
Totaal jeugdbescherming	41.115	41.430	0,8%	44.335	44.650	0,7%
Ondertoezichtstelling	30.570	30.660	0,3%	32.475	32.565	0,3%
Voogdij	11.665	11.890	1,9%	11.865	12.085	1,9%
Jeugdreclassering	9.130	9.220	1,0%	11.760	11.865	0,9%

Tabel 4. Reële ontwikkeling jeugdzorg van 2019 op 2020.

Hulpvorm	Aantal unieke jongeren			Aantal trajecten		
	2019 na aanpassing	2020 na aanpassing	Ontwikkeling (%)	2019 na aanpassing	2020 na aanpassing	Ontwikkeling (%)
Totaal jeugdzorg	450.300	435.760	-3,2%	.	.	.
Totaal jeugdhulp	438.010	423.400	-3,3%	.	.	.
Jeugdhulp PGB	20.245	19.725	-2,6%	.	.	.
Totaal jeugdhulp in natura	431.835	416.740	-3,5%	611.720	584.545	-4,4%
Totaal jeugdhulp zonder verblijf	412.910	397.680	-3,7%	557.605	533.970	-4,2%
Jeugdhulp door het wijkteam	88.865	83.080	-6,5%	92.095	85.740	-6,9%
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	296.105	281.675	-4,9%	345.280	325.030	-5,9%
Daghulp op locatie aanbieder	29.865	30.300	1,5%	32.185	32.480	0,9%
Jeugdhulp in netwerk jongere	80.875	83.195	2,9%	88.045	90.715	3,0%
Totaal jeugdhulp met verblijf	44.205	42.470	-3,9%	54.115	50.575	-6,5%
Pleegzorg	21.780	21.210	-2,6%	22.975	22.195	-3,4%
Gezinsgericht	5.730	5.310	-7,3%	5.950	5.465	-8,2%
Gesloten plaatsing	2.580	2.080	-19,4%	3.185	2.430	-23,7%
Jeugdhulp met verblijf overig	19.165	18.135	-5,4%	22.005	20.485	-6,9%
Totaal jeugdbescherming	41.430	41.370	-0,1%	44.650	44.285	-0,8%
Ondertoezicht- stelling	30.660	30.850	0,6%	32.565	32.545	-0,1%
Voogdij	11.890	11.570	-2,7%	12.085	11.740	-2,9%
Jeugdreclassering	9.220	8.555	-7,2%	11.865	11.170	-5,9%